

Wanderlust EUROPA

gestalten

De meest legendarische hiking trails

Wanderlust

EUROPA

De meest legendarische hiking trails

WEST-EUROPA

In West-Europa zijn het Verenigd Koninkrijk en Ierland ondanks hun relatief bescheiden omvang het toneel van enkele klassieke Europese hikes. Je vindt hier onder meer de sombere, ruige schoonheid van de Schotse Hooglanden, de oude bossen van de Cairngorms, de wispelturige Atlantische kust van Ierland en het Penninisch Gebergte.

PENNINE WAY

DE RUGGENGRAAT VAN ENGELAND MET UITGESTREKTE HEIDEVELDEN EN WEELDERIG GROEN

Penninisch Gebergte
ENGELAND EN SCHOTLAND

INFO OVER HET PAD

- AFSTAND 407 km
- DUUR 16 tot 19 dagen
- NIVEAU Gemiddeld

Je vindt de Pennine Way op bijna elke lijst van de mooiste langeafstandspaden ter wereld. Die eretitel verdient hij met een uitgeknipte mix van klassieke Britse landschappen, iconische bezienswaardigheden, een uitdagende maar toch toegankelijke route en een lange en roemruchte geschiedenis. De Pennine Way is voor het Verenigd Koninkrijk wat de Appalachian Trail is voor de Verenigde Staten: een grootse tocht die al jarenlang mensen de ervaring van hun leven geeft.

Het Penninisch Gebergte is de ruggengraat van Groot-Brittannië. Het hoogste punt, de Cross Fell, is maar 893 m hoog, niet veel vergeleken met veel andere Europese gebergtes. Maar de 'Pennines' zijn op een bescheiden manier spectaculair en bezitten een landelijke charme die garant staat voor een prima wandelervaring. Je vindt hier geen ruige wildernis, hoge rotspieken of gletsjers, maar wel honderden kilometers stil, leeg heideland, weidse luchten en het gevoel dat je echt door het hart van een land loopt.

Al zijn de bergen relatief laag, deze hike is niet gemakkelijk. Je loopt vaak door heel afgelegen gebied en de hellingen zijn soms steil. Het weer kan er slecht zijn en sommige moerassen zijn berucht. Het is een trekking van gemiddeld niveau voor mensen die al ervaring met backpacken hebben, maar de tocht is minder pittig dan veel andere langeafstandspaden in dit boek.

Niet iedereen doet de Pennine Way in één ruk. Vaak wordt hij in hanteerbare brokken verdeeld en doet men meerdere jaren over de hele route. Maar als je twee of drie weken overhebt, kun je van de complete Pennine Way je wandelhoogtepunt van het jaar maken.

Het beroemde begin van de route is The Old Nag's Head, een pub in Edale die favoriet is bij wandelliefhebbers. Dit is het Peak District, het hart van het Britse hiken. In de jaren dertig reisden arbeidersgezinnen vanuit de nabijgelegen industriesteden Sheffield en Manchester per bus en trein naar het gebied rond Edale om even tussen het groen te zijn. De route begint met de beklimming van de beruchte Jacob's Ladder naar de vlakte van Kinder Scout. Deze steile klim valt verder best mee, maar hij kan je als eerste klim van de route wat rauw op je dak vallen. Kinder Scout is een weids gebied van heideland en veenmoerassen, en de Pennine Way loopt langs de westkant, dicht langs de beroemde Kinder Downfall-waterval.

Hierna kom je in Bleaklow, een hooglandgebied dat berucht is vanwege de moerassen, maar de paden zijn door recent herstelwerk makkelijker geworden. Een paar kilometer voorbij Marsden, waar je mondivorraad kunt inslaan, gaat de route noordwaarts naar het dorp Hebden Bridge. Je gaat nu de Yorkshire Dales binnen. Iets verderop kom je in Brontë Country, het heideland

‘De Pennine Way is voor het Verenigd Koninkrijk wat de Appalachian Trail is voor de Verenigde Staten: een grootse tocht die al jarenlang mensen de ervaring van hun leven geeft.’

- ← De Malham Tarn op een wintermiddag.
- ↑ Dorpsgezicht in het noorden van Yorkshire.

**‘Het is een
karakteristiek
landschap van
U-vormige
gletsjerdalen en
open heideland met
stenen muurtjes.’**

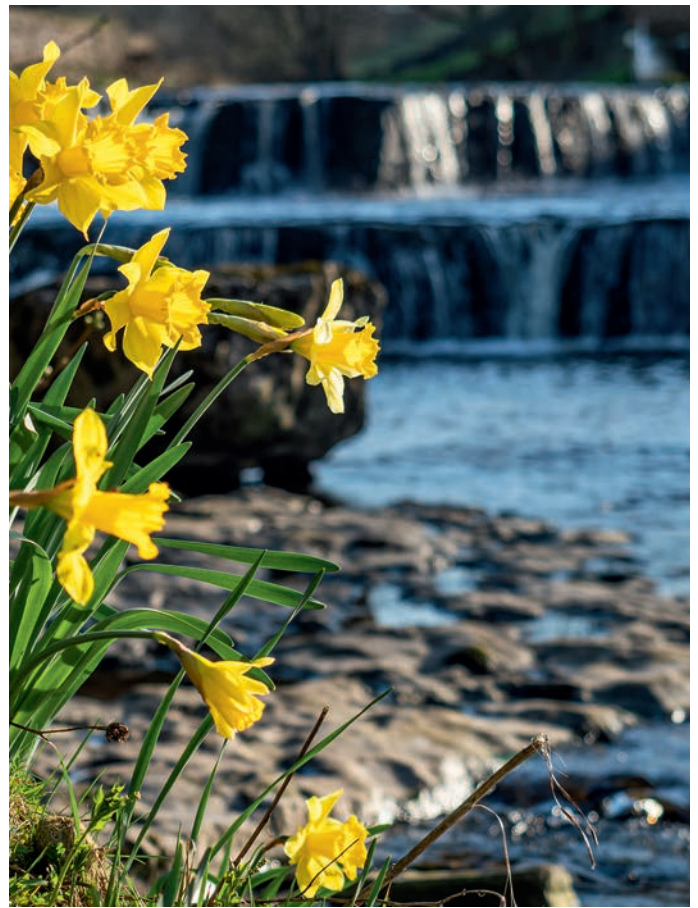
↑ Uitzicht in het zuiden van de Pennines.
← Winter op de Cross Fell.

dat de beroemde schrijvende zusters inspireerde. De route komt voorbij Top Withens, dat volgens sommigen de inspiratie was voor de boerenhoeve in *Wuthering Heights* (*Woeste hoogten*).

Het stuk ten noorden van Gargrave is misschien wel het mooist. Je loopt door klassiek Dales-landschap, met onder meer het grote stenen amfitheater van Malham Cove en de toppen van de Pen-y-ghent en de Great Shunner Fell. Het is een karakteristiek landschap van U-vormige gletsjerdalen (de zogenaamde *dales*) en open heideland met stenen muurtjes. Bij goed weer is dit een wandelgebied dat in Engeland zijn weerga nauwelijks kent.

Na Swaledale kun je jezelf belonen met een pint in de hoogste pub in het Verenigd Koninkrijk: de op 528 m hoogte gelegen Tan Hill Inn. Andere bezienswaardigheden tijdens de noordelijke helft van de tocht zijn de High Force (een van de spectaculairste en beroemdste watervallen in Engeland), de spectaculaire High Cup Nick-kloof en de Cross Fell, het hoogste punt van Engeland buiten het Lake District. En dan is er nog het schitterende stuk langs de resten van de Muur van Hadrianus, die de Romeinen gebruikten om de noordgrens van hun rijk te beschermen.

De route loopt in Northumberland door de sombere heuvels van de Cheviots, en komt ook vlak langs de Cheviot zelf (815 m). Vanaf hier daalt het pad naar de Schotse grens en het eindpunt bij het Border Hotel in Kirk Yetholm.

↑ Narcissen in de lente zorgen voor kleur.
↓ De Ingleborough in de verte.

PRAKTISCH

BEGIN/EIND

Edale, Engeland
Kirk Yetholm, Schotland

TOTAAL AANTAL HOOGTEMETERS

9705 m

SEIZOEN

In de hogere delen ligt er tussen november en maart vaak sneeuw, wat de trekking aanzienlijk pittiger maakt. De beste maanden zijn april tot september. Nat, winderig en koud weer is in elk jaargetijde mogelijk.

ACCOMMODATIE

Langs de Pennine Way liggen veel hostels, hotels, *bunkhouses*, B&B's en campings. Verantwoord wildkamperen buiten de bewoonde wereld wordt gedoogd.

HOOGTEPUNTEN

1. Kinder Scout
2. Top Withens
3. Amfiteater van Malham Cove
4. Pen-y-ghent
5. Tan Hill Inn
6. High Force
7. High Cup Nick
8. Cross Fell
9. Muur van Hadrianus

TOPTIPS

MEENEMEN

Als altijd bij hiken in het Verenigd Koninkrijk heb je regenkleding en warme laagjes nodig. Stop alles in de

rugzak in aparte waterdichte binnenzakken. Als je alleen loopt kunnen sommige stukken van de Pennine Way wat eentonig zijn, dus misschien wil je audioboeken, podcasts of muziek op je telefoon zetten. Vergeet je koptelefoon niet.

SCHOEISEL

De Pennine Way voert door zompige moerassen en over goed onderhouden verharde voetpaden, en alles daartussenin. Op sommige stukken kan het zelfs met waterdichte schoenen lastig zijn om droge voeten te houden.

PLANNING EN NAVIGATIE

Hoewel het een gemarkeerde National Trail is, zijn er grote verlaten heidegebieden waar navigeren lastig kan zijn bij slecht weer (of als je van het pad afdwaalt). Behalve een wandelgids moet je ook goede kaarten en een kompas meenemen. Bij verschillende uitgevers kun je compacte kaartensets of kaartenboekjes kopen, zodat je geen volledige set OS-kaarten hoeft mee te nemen.

MONDVOORRAAD

In de meeste dorpen langs de Pennine Way kun je kant-en-klaarmaaltijden kopen, maar je zult wel eten voor meerdere dagen moeten meenemen. Er zijn winkels in:

- Marsden
- Hebden Bridge
- Gargrave
- Malham
- Horton-in-Ribblesdale
- Hawes
- Middleton-in-Teesdale
- Alston
- Bellingham

WATER

Je kunt je flessen bijvullen bij cafés, pubs, campings en andere overnachtingsplekken; meestal is er ten minste één bijvulmogelijkheid per dag. Er zijn beekjes en rivieren in overvloed, maar dit water moet altijd worden gezuiverd; overal zijn schapen.

BONUSTRACKS

GORDALE SCAR

Vanaf Malham kun je een mooi uitstapje van 4 km maken naar de Gordale Scar, een diep rotsravijn waar je rotsklimmers bezig kunt zien.

INGLEBOROUGH

Vanaf Horton-in-Ribblesdale is het 22 km heen en terug naar de top van de Ingleborough, een van de mooiste bergen van de Pennines.

CHEVIOT

De Pennine Way voert over de flanken van de Cheviot, en voor de top hoef je de route maar een klein stukje te verlaten.

ACHTERGROND

BURGERLIJKE

ONGEHOORZAAMHEID

De opening van de Pennine Way in 1965 was het gevolg van een protestactie van vele jaren eerder. In de jaren dertig werd heidegrond in particulier bezit angstvallig bewaakt door de eigenaars. Wandelaars mochten er vaak niet lopen, ook al was dat niet bij wet verboden. In april 1932 liepen honderden wandelaars tegelijk door Kinder Scout om toegang tot landelijke gebieden te eisen. Vijf werden er gearresteerd, maar deze daad van burgerlijke ongehoorzaamheid leidde uiteindelijk in 1949 tot een wet op nationale parken, de oprichting van de Pennine Way en de Countryside and Rights of Way Act van 2000.

FLORA & FAUNA

HERSTEL VEENHABITAT

Het bedekkingsveen van de Pennines heeft jarenlang te lijden gehad van vervuiling uit nabijgelegen steden. Het veen droogde uit en erodeerde, waardoor er koolstofdioxide in de atmosfeer kwam. Bij het MoorLIFE-project (2010-2015) is 893 ha beschadigde veenhabitat op Bleaklow hersteld, en zijn inheemse planten en veenmossen heringevoerd. Nu gaat het weer goed.

GROOT-BRITANNIË

Schotland

KIRK YETHOLM

Cheviot (815 m)

CHEVIOTS

Nationaal Park Northumberland

Bellingham

Muur van Hadrianus

PENNINISCH GEBERGTE

Alston

Cross Fell (893 m)

High Force

High Cup Nick

Middleton-in-Teesdale

Tan Hill Inn (528 m)

Great Shunner Fell (716 m)

Hawes

Nationaal Park Yorkshire Dales

Ingleborough (723 m)

Horton-in-Ribblesdale

Pen-y-ghent (694 m)

Malham Cove

Gordale Scar

Malham

Gargrave

BRONTË COUNTRY

Top Withens

LEEDS

Hebden Bridge

Marsden

MANCHESTER

BLEAKLOW

KINDER SCOUT

Kinder Downfall

Jacob's Ladder

EDALE

Nationaal Park Peak District

LIVERPOOL

SHEFFIELD

20 km

53° 28' 50.5524" N
2° 14' 3.768" W

GRANDE TRAVERSÉE DU MERCANTOUR

DE RUSTIGE KANT VAN DE ALPEN

Alpes Maritimes
FRANKRIJK

INFO OVER HET PAD

- **AFSTAND** 188 km
- **DUUR** 8 tot 9 dagen
- **NIVEAU** Pittig

Gezien vanuit de ruimte vormen de Alpen een grote boog van Wenen tot Monaco. En helemaal in de zuidwesthoek liggen de Alpes Maritimes (ook Zeealpen genoemd), een compacte bergketen in het grensgebied van Italië en Frankrijk. Deze bergen zijn lager en zonniger dan hun Zwitserse tegenhangers, en in veel gevallen ook wat wandelvriendelijker. Er zijn wel enkele gletsjers, maar die zijn klein en liggen verstopt tegen de noordkant van hoge toppen. Je hebt er

zelden last van. Toch zijn er wel degelijk uitdagende tochten te maken.

Het mooiste deel van de Alpes Maritimes is waarschijnlijk nationaal park Mercantour. Met zijn prachtige landschappen, gevarieerde flora en fauna en traditionele levenswijze is het als de populairdere Alpengebieden minus de mensenmassa's. Er is juist genoeg toeristische infrastructuur om er prettig te kunnen hiken, maar het is stil genoeg om soms echt een gevoel van wildheid te geven. En het is er weergaloos mooi.

Het hart van de Mercantour is de bergkam ten oosten van het dal van de Tinée. Over deze kam op de Frans-Italiaanse grens loopt een alpien langeafstandspad dat een van de mooiste in zijn soort is. Het doet niet onder voor klassiekers als de Tour du Mont Blanc, maar wordt zelden genoemd als een van de mooiste trekkings in de Alpen. Ten onrechte. Deze Grande Traversée du

‘Het mooiste deel van de Alpes Maritimes is waarschijnlijk nationaal park Mercantour. Met zijn prachtige landschappen, gevarieerde flora en fauna en traditionele levenswijze is het als de populairdere Alpengebieden minus de mensenmassa’s.’

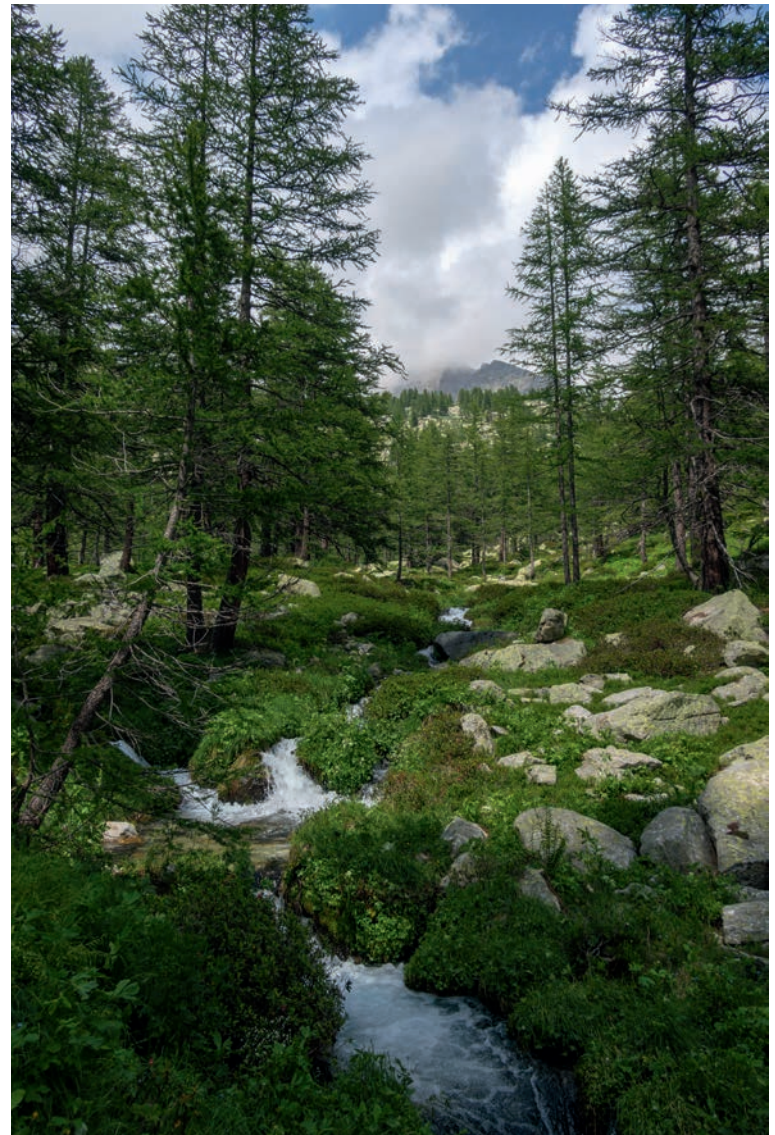
- ← De Chemin de l’Energie heeft vroeger industriële doeleinden gediend, maar is nu een prettige – en vaak verrassende – route voor hikers.
- ↓ Mooie bossen op de afdaling van de bergen naar Saint-Martin-Vésubie.

Mercantour is van uitzonderlijke klasse, niet alleen qua natuur maar ook qua geschiedenis. Je komt langs forten, slagvelden en geschutsemlacements in een door eeuwen van strijd getekende omgeving.

Er zijn verschillende varianten, maar die vanaf het dorp Saint-Étienne-de-Tinée heeft het voordeel van goede bereikbaarheid met openbaar vervoer en een eenvoudige inloopwandeling als eerste dag. Je klimt via de GR5 het dorp uit – een steile en pittige klim die je bij warm weer het best ’s ochtends kunt doen. Vanaf de Col d’Anelle (1739 m, nog onder de boomgrens) daalt het pad geleidelijk af naar het dorpje Saint-Dalmas-le-Selvage.

Vanaf het gehucht Le Pra wordt het menens. Een grillige bergwand aan de oostelijke horizon belooft avontuurlijke dagen, maar eerst is er een lange, steile klim naar de kam die je helemaal tot het skioord Isola 2000 zult volgen. Gelukkig zijn er een paar

HARZER GRENSWEG (DEEL VAN DE GROENE GORDEL)

HET IJZEREN GORDIJN VERGROEND

Nedersaksen
DUITSLAND

INFO OVER HET PAD

- **AFSTAND** 97 km
- **DUUR** 5 tot 6 dagen
- **NIVEAU** Gemakkelijk

Decennialang heeft het IJzeren Gordijn Europa doormidden gesneden. Nu is het woord aan de natuur. Met de Europese groene gordel, een initiatief dat in 2003 is gestart, is een natuurcorridor van meer dan 12.500 km gecreëerd, van de Zwarte Zee tot de Barentszee. De strook land die vroeger de scheiding tussen Oost en West vormde, is tientallen jaren niet bebouwd of verstoord, zodat de natuur de vrije hand had. Nu verbindt deze natuurcorridor biodiversiteitsgebieden langs het hele voormalige IJzeren Gordijn.

Geen wonder dat de groene gordel fietsers en vooral wandelaars trekt. In Duitsland is een van de mooiste stukken de Harzer grensweg. Deze 97 km lange route doorsnijdt de Harz, een bebost middelgebergte met de Brocken als beroemdste berg. Het gebied is populair bij wandelaars. Het heeft een netwerk van eenvoudige houten schuilhutten en er zijn veel dorpen waar je kunt pauzeren en boodschappen doen. Dankzij het betrekkelijk gemakkelijke terrein is dit langeafstandspad ook geschikt voor relatieve beginners. De Harz kent een beloningssysteem voor hikers, de zogenaamde Harzer Wandernadel. Op 222 punten zijn stempels te halen voor je wandelpas; als je de 25 stempels van de Grensweg hebt verzameld, krijg je een speciaal Grenswegspeldje.

De tocht begint officieel bij een verlaten wachttoren op het grenspad, een paar kilometer buiten het dorp Hornburg, al zullen de meeste wandelaars in Hornburg zelf beginnen. Door velden en een paar dorpjes loop je naar het dal van de Ecker, en na 16 km

‘De strook land die vroeger de scheiding tussen Oost en West vormde, is tientallen jaren met rust gelaten. Nu verbindt deze natuurcorridor biodiversiteitsgebieden langs het hele voormalige IJzeren Gordijn.’

- ← De top van de Brocken, zichtbaar bij een open plek in het bos.
- ↓ Een checkpoint van de Harzer Wandernadel.

eindigt de eerste etappe in Wiedelah. Op dag twee kom je in de beboste heuvels van de eigenlijke Harz. Je volgt het dal van de Ecker nog enkele kilometers de heuvels in, waarbij je langs de ruïne van de Ahlsburg komt. Een kort uitstapje omhoog leidt hier naar het restaurant en het uitzichtpunt bij de Rabenklippe. De etappe eindigt bij restaurant Molkenhaus – op het moment van schrijven niet in gebruik – en er is accommodatie in het stadje Bad Harzburg.

Dag drie staat in het teken van de beklimming van de Brocken, met 1141 m de hoogste berg van Noord-Duitsland. Vanaf Molkenhaus loop je langs de Eckerstausee en begin je aan de klim: 560 m in 5 km. Geen zware beklimming, maar je bent vast blij als je boven bent, al was het maar – bij helder weer – vanwege het mooie uitzicht. Er rijdt ook een stroomtrein naar de top, zodat het er behoorlijk druk kan zijn. Er zijn cafés en restaurants, een hotel en zelfs een museum. Als je niet in het

